

Javaslat a magyarországi autóstóp viszonyok kulturáltabbá tételére

Az ez évben megtartott országos felsőoktatási diákkonferencia egyik határozatában szerepel az, hogy a hazai autóstópot kulturáltabbá kell tenni.

A jelenlegi helyzetről:
A távolsági utazás díjszabásainak jelentős emelkedése folytán megnőtt azon fiatalok száma, akik a már évtizedes hazai műlra visszatérítő autóstópos utazási formát használják. Ezzel együtt egyre jobban előtérbe kerülnek az ilyen típusú utazás körüli problémák.

- Ezek a következők:
1. **A balesetbiztosítás:** Jelenleg baleset esetén a kocsivezetőnek kell kártalanítania a kocsijába felvett autóstópot.
 2. **A bizalmatlanság:** Az autóstópost felvevő vezető a legutóbbi esetben győződik (győződik) meg utasa kilétéről, személyazonosságáról. Ha az autóstópos valamit elmulaszt, más kocsijából a kocsivezetője nem tudja felelősségre vonni, mivel a stopos a kocsiból kiszállva felkutatathatatlanná válik. Az ilyen negatív élmény természetesen arra készteti az autóstópot, hogy általános következtetést vonjon le az összes stoposról. Ez a következtetés pedig más nem is lehet, minthogy máskor nem veszi fel az út szélén autóra várókat. Ez azokat, akik az utazásnak ezt a formáját választják igen-igen hátrányosan érinti.
 3. **Az autó tulajdonosa jelenleg egyáltalán nincs motiválva a neki jelző személy felvételére.**

Javaslatunk:
Az Állami Ifjúsági Bizottság bocssáson ki olyan pénzt kiadhat, amely az autóstóposok utazás közben balesetét szenvedőket.

1. **Egy előzetesen az Állami Ifjúsági Bizottság és az Állami Biztosító között létrejött szerződés alapján balesetbiztosítási formaként kártalanítandó az autóstópos utazás közben balesetet szenvedőket.**
2. **Az igazolvány legyen fényképpel és a legfontosabb személyi adatokkal ellátva, hogy az autó vezetőjének kérésére bármikor igazolhassa magát a felvett utas.**
3. **Kapcsolódjék az igazolványhoz egy szelvény (50 jeggyel). Ebből adhatna át az autóstópos megfelelő számú jegyet a kocsivezetőjének (30 km-ként egy-egy db-ot). Az igazolványok kiváltási díjának összegéből (db/50Ft) állandó alapot kell képezni és ebből a pénzből lehetne tárgynyerevény jutalom-sorsolásokat finanszírozni. Ezeket valamennyi autóstópos igazolvány számozott jeggyel rendelkező autóstópos részvétele.**

Miben segítene a javaslatunk?

1. **Az autó vezetője miután felvette az igazolvánnyal jelző stopost az esetleges baleset esetén mentesül a kártalanítás terhe elől. Ami a jelenlegi körülmények között felmerülő lehetségségnél sok autóstópot visszatarthat az autóstópos felvételétől.**
2. **Az autó vezetőjének kérésére az igazolvány alapján vagy esetleg az utazás után felmerülő problémák rendezésére a jegyek számozása illetve az igazolvány száma alapján lehetne az autóstópot azonosítani. Ez garanciaként a kölcsönös bizalom alapjává válhat.**
3. **Az autós, ha kis mértékben is, érdekelt lenne téve az esetleges jutalom reményében, az igazolvánnyal jelzők felvételére.**

Javaslatunk csak tervezet. A fentiek elolvasókat arra kérjük, hogy ötleteikkel elképzeléseikkel feljuttatásukban és a megvalósításban való tevékenységükkel segítsék elő a magyarországi autóstópot kulturáltabbá, biztonságosabbá tételét!

B. N.—B. I.
JATE—BTK. Információs alapsz.

Minőjárt leszögezhetjük: Czégyény József cikkének tartalmával nem teljesen értünk egyet. Aggályait illetően ugyan igaz

van. Sőt: való igaz, az igazolványtól nem várhatjuk, hogy akik eddig — egyedül őrve autójukban — lelkiismeretfurdalás nélkül elhagyták a stopos mellett, netán még ki is intettek valami „kedvest, szépet neki”, azok most az igazolvány „bűvöletének” engedve megálljanak. Nincsenek illúzióink. Remélhető azonban, hogy azon réteg bekapcsolása, is növeli a „fuvarosok taborát, akik eddig — a stopos igazolvánnyal megszüntethető — problémák miatt nem álltak meg az útszéli vándoroknak. De: ettől még messze vagyunk. Sok gátlást kellene még ahhoz legyőzni, hogy az igazolvány esetleges hátrányairól, kijátszási lehetőségeiről beszéljünk. Úgy véljük nem okos dolog az esetleges bekövetkező — nagyságrendileg egyébként a meglévőhöz képest jelentéktelen — problémáról beszélni akkor, amikor sok, e kérdés megoldásában valamelyest meghatározó embernek az a véleménye, hogy csak csavar-

gók, rablók, valamint „könnyűvéru” lányok állnak ki stoposolni.

Sajnos, valamilyen fokú bürokratikus szabályozás elkerülhetetlen, ha javítani akarunk a stop-lehetőségeken. Mi is tudjuk, sokkal jobb lenne, ha az autóstóposok természetes dolog lenne megállni, ha akár egyetlen hely is van járműjükben. S ha az utas nem lopna, nem vágna fel az üléshez, nem követelne, ha már benne ül, stb. (Utóbbiak ezzel nagyon rosszat tesznek „kollegáknak.”) A valóság azonban „némileg” más, ezért kell valamiféle „papírségség”.

Legalábbis: kellene... Hogy lesz-e, az még sok mindentől függ. Az ifjúsági parlament határozata szerint március 31-ig kellett volna javaslatot tennie a KISZ-nek autóstópot ügyben. Az Állami Ifjúsági Bizottság azóta várja a KISZ-konstruktív javaslatát. Hasonlót B. N.—B. I. tervezetében.

A szerk.

Kultúrstop

● Szidjuk a bürokráciát.

Az akta-halmazokat, a papírhegyeket, az aláírásokat. Személyi igazolványunkat is négyrétegű hajlítjuk, farzsebben tartjuk, sörrel öntözük — vesszen a papírszaga személyiség —, szisztematikusan nvüjük. Aprókat börtönök egyetértően az ütemre, míg a róla szóló lök-rigmusokat hallgatjuk (Bródy János).

● Lázadunk a bürokrácia ellen. Az autóstópot nevetjük. Kötetlen utazási forma, egyfajta országitár, rövidebb-hosszabb ismerkedési, bizonytalansági szabadság — korunk anró kalandja. Sem írott törvényei, sem írott szabályai nincsenek. Még nincsenek.

● Lázadunk hát ez ellen is!

● Törvény nincs, szabály nincs, legyen hát igazolvány. Fényképpel, személyi adatokkal, lakcízzel, foglalkozással, személyi számmal. Ötven lapos számozott (!) melléklettel (ami tulajdonképpen sorsiegv). hogy ne hasonlítson a személyi igazolványra (az csak 24 lapos).

Ezzel integetünk hazánk szilárd egzisztenciájára (de mindenképp személygépkocsi tulajdonos) polgárainak az utak mellett. Így elszáratjuk gyanújukat, mely az országutak vándoraival szemben olv eleven bennük. Hiszen pécseletes igazolványunk (papírunk) van róla, hogy stoppal utazhatunk. Nő a bizalom — biztosabban utazunk — a végcél felé — kevesebb a „holt idő” — gyorsabb az utazás. Az ölet jó, nem baj, hogy nem mi találtuk ki. Én viszont aaaaaluskodó természet vagyok.

● Mert honnan látja a robogó gépkocsi vezetője, hogy a hadonászó, stopos kezében stopos igazolványt és nem hasonló (minden bizonynyal feltűnő színű) zsebnotezt, zsebnaptárt stb. lobogtat? Azért ha már megállt, mondjuk, elviszi a ravasz utast evy darabon. De kiszállás után nem rosszallja-e, hogy sorsiegv nélkül maradt s eszik evy országos játékon való részvételtől? Vagy az, hogy bár másokkal már szerencsése volt, akkor is kisebb eséllyel vesz részt ezen? Nem támasztja-e ez fel elaltatott előléteit?

● De tegyük fel a stopos valódi igazolvánnyal rendelkezik. Beül, miután tisztázták a közös útírányt. A vezető azonban nem indít. A vezetőnek rossz emlékei vannak az írásbeliség alkalmazása előtti „6si” autóstópos korszakból. Elszordló torokkal gondol a hátsó ülésen arany Doxa órájára, amit még ballagói ajándékként kapott, s ami most ki tudja milyen kezét ékesíti, vagy mennyire taksálta egy lefityedt ajkú zsbárus? Udvariisan, de határozottan elkéri hát az igazolványt, komótosan és pontosan feljegyzvi az adatokat noteszébe. miután a fénykép alapján alapos személyazonosítást hajtott végre. (Mert hát ez az igazolvány kölcsön vagy talált, sőt „urambocsá” lopott is lehet.) E kis közjáték után kezdetét veheti az utazás. Közvetlenül, a kölcsönös bizalom jegyében.

De tegyük fel az a stopos nem mai zverek már, kiártta az élet iskoláját. Elégedetten dől hátra az ülésben, jól választott. A fénykép és az arc azonosításában nem jártas vezető nem vette észre, hogy csak hasonlít az igazolványképre. A haditerv első fele sikerült, az okmány falaz neki. Tegyük fel, hogy így 60 km-nvi út után, amit kedélyes beszélgetéssel töltöttek, felajánlja a fardat vezetőnek, hogy meghívja az útmenti csárdába egy kávéra. Befordulnak, fogvasztanak, visszaülnek. A vezető indulás előtt körbetárlja a kocsit, megrugdallia a gumikat, itt-ott letérő néhány szem port a lámpákra. Rendben, úrra indulnak, 80 km után kis falu felé ázaik le az út. A stopos jelez, itt jó lesz neki, ha kiszáll. Átnyújt három tárgynyerevény-sorsiegvét, kiszáll, elköszön. Megvárja míg a kocsit eltűnik, aztán átbálgal a másik oldalra — a visszavezető útra — s integetni kezd az elhaladó kocsiknak. Hamarosan felveszik, eltűnik. Zsebében az előző kocsivezetőjének finom bőrtárcája, benne az egész éves munkával kiérdemelt — nyereségrészesedés, hisz a készváltató nem volt bezárva.

Egy, stopos igazolványát sirató, ifjúhoz pedie kiszáll a rendőrség, a lakók sanda pillantásaitól kísérve elautóznak vele az úrszobára. hová ezután még néhányszor kénytelen betérni: szembesítés, alibiigazolás, becsületviszaszerzés céljából.

● Tudom fantáziálok. De hátha nem csak nekem jutott mindez kapásból eszembe. Ha pedig a hideg-rídez valóságban maradtok, vajon mennyi időt tesz ki egy szerződés-kötés, a biztosítóval (kölcsönös meg-egyezés után), egy új (bármily egyszerű) igazolvány megtervezése, jóváhagyása, s nem utolsósorban a nyomdai áttutás — tekintettel a várhatóan igen magas példányszámra? Az ÁIB-nak az új bevételek kezelésére, elosztására, sorsolások szervezésére eau új „résztvevő” felállítására? Nem jósok, de bizonyára elég sokat.

● Így hát megakadém: nem volna-e hathatósabb, egyszerűbb megoldás, ha az autóstópost utazók — mi — belátnánk, hogy aki felvesz bennünket, szívességet tesz nekünk, s ehhez mérten viselkedjünk a találkozáskor, az autóban, s elválskor equarant? Hoív nem éget-nénk ki az üléshez, nem rugdosnánk össze a kárpitot, nem csabkondnánk az autót, a lopásoknak pedig a gondolatát is száműznénk? S hallgatnánk cinkos mosollyal az autórádióból a Bródy János által megénekelt személyi igazolvány történetét.

CZÉGYÉNY JÓZSEF

Tájékoztató a tudomány-egyetemek KISZ-vezetőinek tanácskozásáról

Az öt tudományegyetem (ELTE, JATE, JPTE, KLTE, MKKE) KISZ-bizottságai és a KISZ KB által szervezett háromnapos pécsi találkozón áttekintettük a felsőoktatási reform, a hallgatói jogállás és az oktatónévelő munka hallgatói véleményezése helyzetét. A szekciók vezetői B. Kiss Tamás (MKKE), Cserpák Ferenc (KLTE) illetve Kozma József (JATE) voltak. A találkozó sikeres lebonyolításáért és a szíves vendéglátásért a köszönet Molnár Lászlót, JPTE KISZ-titkárát és a házigazdákat illeti. A

előbbre hozás stb). Ehhez integrált tantárgyak vezessenek, és a vizsgacentrikusság helyett a tudásban való érdeklődés; miközben a vizsga igazolása nem öncél, hanem a tudásért való jóállás, felelősségvállalás megszerzésének eszköze.

Az ilyen egyetem a jelenlegi intézményrendszerben nem képzelhető el.

Az ilyen egyetemnek egyrészt

olyan társadalom-környezetre

van szüksége, amely értékrendjének központjába a teljesítményelvét állítja, és mechanizmusának lényegi eleme a felelősségnek, a kockázatvállalásnak, a döntésnek olyan szintre való decentralizálása, amely szinten a döntéshozók érdekeltek és így kompetensek, amely szinten a döntések következményeit viselik. Mi ilyen környezetet akarunk.

Az ilyen egyetemnek másrészt olyan autonómia van szüksége, amely lehetővé teszi, hogy külső beavatkozás nélkül, közvetlenebb társadalmi nyomás (és nem intézményi-hierarchikus nyomás) révén a maga saját módján maga reagáljon az őt érő kihívásokra.

Az ilyen egyetem kivívására

politikai programunk

leglényegesebb elemek közé tartozik a hallgatói jogi, egzisztenciális, műveltségbeli, politikai-társadalmi emancipációja és aktivizálása; valamint a szövetségek megalapítása, az érdekeknek a közös érdekhez és az érdekeknek a cselekvéshez való kapcsolása.

Stratégiai célkitűzésünk az, hogy a hallgatói réteg saját lábára állását a közművelődési és önképzési mozgalmakon keresztül segítsük elsősorban, mert csak az ebben szerzett érettség birtokában lehet képes fokozatosan kiszélesíteni tevékenységét az egyetempolitika, egyetemi demokrácia, oktatási reform stb. átfogó területein; és az, hogy a hallgatók az őket közvetlenül érintő problémák megoldása útján szerezenek jártasságot a nagyobb összefüggések, az alapvető egyetemi viszonyok alakításában.

Tervünk, hogy átfogó felsőoktatási reformdöntések előtt politikai állásfoglalásainkat széles körű szakmai-tudományos előkészítéssel hozzuk meg. Másik tervünk, hogy a tudományegyetemek KISZ-vezetői ezt egymással szoros együttműködésben alakítsák ki. Ajánljuk mindezt a más típusú egyetemeknek, főiskoláknak is. Az előkészítés részeként az eddigi munkaformák mellett (munkabizottságok, szociológiai vizsgálatok, pályázatok stb.) újakat hozunk létre. Új bizottságokat a meglévő számtalan mellé nem kívánunk létrehozni, ezért felkérjük a KISZ KB EFT-t, illetve a budapesti Universitas KISZ-bizottságot, hogy a hallgatói reformmunkálatok nyilvános módon koordinálja és segítse. Az intézményi vizsgálatok közös téma- és szempontrendszer alakítását ki. A reformtervezet és létrehozása mechanizmusainak kimunkálására az MKKE, az egyetemi demokrácia témakörének kimunkálására az ELTE KISZ-bizottsága vállalkozott, míg a képzés korszerűsítésének témakörével valamennyi KISZ-bizottság foglalkozik karonként (pl. bölcsészkarok, közgazdasági karok) együttműködve. A felsőoktatási reform átfogó kérdéseiről, lehetőség szerint még az 1983-as IP előtt, tudományos konferenciát rendezünk.

A megreformált egyetemnek kell lennie, mely egy batyuba elavuló tudásanyagot töltöget, hanem olyan személyeket, készségeket, alapokat kell adnia, hogy a jövő értelmisége maga tudjon alkalmazkodni, alkotni, tanulni a felgyorsult változások közepette.

A megreformált egyetem lényege az kell hogy legyen — az említett határozatoknak és a KISZ KB-határozatnak megfelelően, hogy a hallgató felszabaduljon túlzott (egzisztenciális, adminisztratív stb.) kötöttségei alól és felszabadítsa alkotó energiáját: ennek során műveltséget és konzerválható tudást, készségeket és igényeket szerez-hessen és erre épüljön egyéni szakmai specializációja. A mindehhez vezető tanulás folyamatában az értelmiségképzés és a szakképzés olyan összhangját kell megteremteni, hogy mindkettőből kiűzzük azt, ami ellentétessé teszi azokat.

Az egyetem legyen műhely, ahol ne tanítsanak és tanuljanak, hanem együttesen csináljanak valamit. (Példa a szakmai munkába, kutatásba való bekapcsolódás, az önképzési mozgalmak, a szakmai illetve tanítási gyakorlatok kibővítése és

A részvevők